

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 7.12.2023 r.

Znak: WZPS-3.431.2.2.2023.EG

**Pani
Alicja Katana
Kierownik
Środowiskowego Domu Samopomocy
w Osinie gm. Barlinek**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹ i rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej² zespół inspektorów Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie przeprowadził w dniach 14-16 czerwca 2023 r. kontrolę kompleksową w Środowiskowym Domu Samopomocy w Osinie, gm. Barlinek. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące organizacji i funkcjonowania ww. jednostki, w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym bez zastrzeżeń w dniu 19 października 2023 r., przedstawiam Pani wystąpienie pokontrolne.

Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Osinie w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami³.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Osinie jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, mających trudności z funkcjonowaniem w życiu codziennym. Celem działalności ŚDS jest postępowanie rehabilitacyjne, rozumiane jako zespół działań zmierzających do osiągnięcia przez uczestników jak najpełniejszej samodzielności życiowej. Zgodnie z dokumentacją programową ŚDS jest ośrodkiem wsparcia typu ABC, funkcjonującym jako jednostka organizacyjna Miasta i Gminy Barlinek.

Organizację i zadania Środowiskowego Domu Samopomocy w Osinie regulują: Regulamin organizacyjny, Programy działalności oraz plany pracy na dany rok, opracowane w uzgodnieniu z Wojewodą Zachodniopomorskim oraz zatwierdzone przez jednostkę prowadzącą – stosownie do zapisów § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy⁴.

¹ Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 2285

³ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna.

⁴ Dz.U. z 2020 z poz. 249

Sprawozdania z działalności kontrolowanej jednostki zostały w okresie objętym kontrolą sporządzone zgodnie z § 25 przywołanego rozporządzenia oraz przekazane do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie i Urzędu Miejskiego w Barlinku w obowiązującym terminie.

Ośrodek dysponuje 35 miejscami uzgodnionymi z Wojewodą Zachodniopomorskim. Na podstawie podpisanych porozumień międzygminnych z usług ŚDS w Osinie mogą także korzystać mieszkańcy Gmin Przelewice i Nowogródek Pomorski.

Podstawowymi usługami świadczonymi przez ŚDS są treningi funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i komunikacyjnych, terapia zajęciowa, poradnictwo psychologiczne, terapia ruchowa oraz pomoc w załatwianiu spraw uczestników, w tym zdrowotnych i urzędowych. Treningi realizowane są zgodnie z potrzebami określonymi w indywidualnych planach postępowania wspierająco-aktywizującego, w formie indywidualnej lub grupowej. Terapia zajęciowa realizowana jest m.in. w pracowniach: rękodzieła, komputerowej, edukacyjno-rewalidacyjnej, technicznej, plastycznej. W *Tygodniowym rozkładzie zajęć* przewidzianych jest 6 godzin dziennie zajęć z uczestnikami, stosownie do zapisów § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Na podstawie *Zestawienia uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Osinie wg stanu na dzień kontroli* oraz losowo wybranej dokumentacji indywidualnej nie stwierdzono nieprawidłowości, co do zasadności skierowania uczestników do ŚDS w Osinie. W okresie objętym kontrolą 8 osób zostało wskazanych przez kierownika ŚDS jako osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu, natomiast w toku kontroli stwierdzono, że jedna z osób, wskazana jako osoba z niepełnosprawnością sprzężoną, na dzień kontroli nie posiadała aktualnego orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności, wymaganego na podstawie *Wytycznych*, wydanych w tym zakresie przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Błędne zgłoszenie zostało skorygowane przez jednostkę pismem z dnia 4 października 2023 r.

Na dzień kontroli wskaźnik zatrudnienia zespołu wspierająco-aktywizującego był zgodny ze standardem określonym w § 12 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Kierownik jednostki spełnia wymogi kwalifikacyjne wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz w § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Nie wniesiono uwag do przygotowania zawodowego pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego, w oparciu o przepisy określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych⁵ oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych⁶, w tym przepisy przejściowe.

Na dzień kontroli pracownicy zespołu wspierająco-aktywizującego posiadali co najmniej trzymiesięczne doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi, wymagane na podstawie § 11 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

⁵ Dz.U. z 2018 r. poz. 936 ze zm.

⁶ Dz.U. z 2021 r. poz. 1960

Zgodnie z § 11 ust. 2 pkt 1, 2 i 3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy pracownicy realizujący treningi umiejętności społecznych posiadali przeszkolenie i doświadczenie w tym zakresie, z wyjątkiem osób wskazanych w treści protokołu kontroli.

Na podstawie § 23 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy kierownik domu lub upoważniony przez niego pracownik organizuje, co najmniej raz na 6 miesięcy, zajęcia i szkolenie dla pracowników w zakresie tematycznym wynikającym ze zgłoszonych przez nich potrzeb, związanych z funkcjonowaniem domu. W toku kontroli stwierdzono, że tematyka szkoleń organizowanych w okresie objętym kontrolą dotyczyła funkcjonowania domu, natomiast częstotliwość ich organizowania była niezgodna z zapisami § 23 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Na podstawie § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy szkolenie w zakresie treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, przeprowadza się dla wszystkich pracowników, przy czym dla osób realizujących te treningi nie rzadziej niż raz na trzy lata. Na podstawie zestawienia „Wykaz pracowników Środowiskowego Domu Samopomocy w Osinie” stwierdzono, że szkolenie w zakresie treningu umiejętności komunikacyjnych nie było przeprowadzone dla wszystkich pracowników. Ponadto częstotliwość przeprowadzania takich szkoleń była niezgodna z § 23 ust. 2 rozporządzenia.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Osinie zlokalizowany jest w niewielkiej miejscowości w okolicy Barlinka, w miejscu zapewniającym spokój i bezpieczeństwo uczestnikom zajęć. Placówka mieści się w parterowym, dwuskrzydłowym budynku. Rozległy teren wokół placówki został zagospodarowany na miejsce rekreacyjno-wypoczynkowe dla uczestników środowiskowego domu samopomocy. Jednostka spełnia standard określony w § 18 pkt 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, dotyczący powierzchni użytkowej przypadającej na 1 uczestnika (nie mniej niż 8 m²). Struktura pomieszczeń jest zgodna z § 18 pkt 5 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Pomieszczenia wyposażono w meble, sprzęty i artykuły niezbędne do prowadzonych w nich zajęć wspierająco-aktywizujących oraz udogodnienia dla osób niepełnosprawnych.

Skontrolowana dokumentacja indywidualna uczestników oraz dokumentacja zbiorcza spełnia wymogi określone w § 24 przywołanego rozporządzenia. Indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego był realizowany w porozumieniu z uczestnikiem lub jego opiekunem, stosownie do zapisów § 13 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

W toku kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące: błędnej sprawozdawczości w zakresie osób wskazanych jako osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi, braku posiadania przeszkolenia w zakresie treningu umiejętności społecznych i treningu umiejętności komunikacyjnych przez niektórych pracowników oraz niewłaściwej częstotliwości organizowania szkoleń dla pracowników, w tym szkoleń w zakresie treningu umiejętności komunikacyjnych. Przyczyną powstania wskazanych nieprawidłowości było przeoczenie, na skutek zmian organizacyjnych. Wskazane działania mogą prowadzić do utrwalenia praktyki, która jest niezgodna z obowiązującymi przepisami.

Zgodnie z § 33 ust. 1 i 2 *Regulaminu Organizacyjnego Środowiskowego Domu Samopomocy w Osinie* nadzór nad funkcjonowaniem domu sprawuje kierownik ŚDS.

W związku z ustaleniami kontroli, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam:

jako zalecenia znaczące:

- sporządzanie sprawozdawczości w zakresie osób ze szczególnymi potrzebami na podstawie odpowiednich i aktualnych orzeczeń o niepełnosprawności, zgodnie z wydanymi w tym zakresie *Wytycznymi*,
- zapewnienie posiadania przeszkolenia w zakresie treningu umiejętności społecznych przez wszystkich pracowników realizujących te treningi, zgodnie z § 11ust.2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy,
- zapewnienie posiadania przeszkolenia w zakresie prowadzenia treningu umiejętności komunikacyjnych przez wszystkich pracowników, zgodnie z § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy,
- zapewnienie odpowiedniej częstotliwości szkoleń dla pracowników, w tym szkoleń w zakresie treningu komunikacyjnego, zgodnie z § 23 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższych zaleceń w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

- właściwy podpis na oryginale -

Do wiadomości:
Pan Dariusz Zieliński
Burmistrz Barlinka